

Kokemuksista rikastuu

Pohjoismaiset lasten sijaishuollon ammattilaiset ja sijaisvanhemmat kokoontuivat Jyväskylään viikonlopuksi pohtimaan ja päivittämään alan tämänhetkistä tilaa.

MIKKO NIEMELÄ

JYVÄSKYLÄ

Heljä Korpijoki

Vaikka jokaisen lapsen omien vanhempien tarjoaman kodin pitäisi olla heille se kaikkein paras ja turvallisin kasvuympäristö, näin ei aina käy. Ei Suomessa eikä muissakaan Pohjoismaissa.

Jos lasten ja nuorten kasvuympäristö erilaisten sosiaalisten riskien tai ongelmatilanteiden takia muuttuu epäsuotuisaksi tai jos koti häviää jopa kokonaan, kuvaan astuvat lastensuojeluviranomaiset.

Äärimmäisessä tapauksessa lapsi otetaan väliaikaisesti tai pysyvästi huostaan ja sijoitetaan jonnekin kodin ulkopuolelle. Vaihtoehtoja ovat joko laitokset, perheet tai nykyisin yhä useammin ns. ammatillinen perhehoito.

Koska lasten sijoittaminen on herkkä taitolaji, kaikki kokemukset alalta ovat tervetulleita. Niitä vaihtamaan Jyväskylään kokoontui perjantaina toistakymmentä pohjoismaiseen yhteistyöjärjestöön NOFCAan kuuluvaa alan toimijaa kuudesta eri Pohjoismaasta.

Jyväskyläläisten Perhehoitoliiton ja sijaishuollon asiantuntijajärjestön Pesäpuu ry:n emännöimässä kohtaamisessa kuultiin, kuinka sijaishuollon käytännöt eri Pohjoismaissa vaihtelevat.

Esimerkiksi Ruotsissa, Norjassa ja Islannissa käytetyin menetelmä sijoittamisessa on perhehoito, jonne pääsee jopa 80 prosenttia sijoituslapsista. Suomessa perhehoidon osuus vuonna 2008 oli vain alle puolet tästä, 33 prosenttia. Laitoksiin Suomessa sijoitettiin vielä 34 prosenttia sijoituslapsista.

Tilaisuudessa islantilainen sijaisvanhempi **Soffia Ellersdottir** kertoi, että noin 300 000 asukkaan Islannissa kodin ulkopuolelle joudutaan sijoittamaan vuosittain noin 180 lasta. Hän myös arveli luvun vuosina

2008–09 hieman lisääntyneen. 50 000 asukkaan Färsearillaakin useimmat kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset ovat perhehoidossa, **Hallbjörg Lamhauge** kertoi. Tällä hetkellä heitä on noin sata.

Pohjolan kärkimää sijoitetujen lasten määrässä on yllättäen Tanska.

– Meillä on myös paljon laitoksia, mutta asia on parhailaan muuttumassa. Muun muassa kustannussyistä yhä useampi lapsi yritetään nyt saada perhehoitoon, tanskalainen **Gitte Kirkeby** kertoi.

Pohjolan huippumaa perhehoidossa on Norja, missä perheisiin sijoitetaan jopa 85 prosenttia lapsista. **Tove Wahlströmin** mukaan perhehoidon tasalaatuisuutta Norjassa auttaa se, että kuntien lisäksi toimintaan osallistuu ja sitä rahoittaa valtio.

Pirkko Nilssonin mukaan Ruotsissakin lapsia yritetään sijoittaa mahdollisimman paljon perheisiin. Mutta niinkin on naapurissa käynyt, että perhehoitoon on lapsen lisäksi sijoitettu hänen vanhempansa.

– Vanhusten perhehoitoa meillä ei ole, mutta perhehoitoon Ruotsissa on sijoitettu myös vankilasta päässeitä vankeja, Nilsson kertoi.

Suomessa kodin ulkopuolella sijoitettuja lapsia ja nuoria oli vuonna 2008 yhteensä 16 608. Määrä kasvoi vuoteen 2007 verrattuna kolmella prosenttiyksiköllä.

Perhehoidon määrää pitäisi Suomessakin lisätä, todetaan jopa istuvan hallituksen ohjelmassa, mutta käytännön ongelmana on ollut sijoitusperheiden puute.

Perhehoitoliiton toiminnanjohtajan **Pirjo Hakkaraisen** mukaan sopivia sijaisperheitä on viime aikoina yritetty rekrytoida mukaan muun muassa kolmivuotisella kampanjalla, jota on ollut rahoittamassa esimerkiksi Raha-automaattiyhdistys.

YHDESSÄ Raili Bäck-Kiianmaa (vas.) Pesäpuu ry:stä ja Pirjo Hakkarainen Perhehoitoliitosta (oik.) poseerasivat Eskilstunan aukiolla. Vasemmalta Hallbjörg Lamhauge Färsearilta, Gitte Kirkeby Tanskasta, Pirkko Nilsson Ruotsista, Tove Wahlström Norjasta sekä Soffia Ellersdottir Islannista.

NOFCA Perhehoidon pohjoismaista tietovaihtoa

→ Kymmenen vuotta sitten Oslolla perustettu NOFCA (Nordic Foster Care Association) on järjestö, jonka tarkoituksena on lisätä pohjoismaista yhteistyötä lasten

ja nuorten perhehoidon kansallisten järjestöjen ja toimijoiden välillä.
→ NOFCA:n piiriin kuuluvat ja siellä vaikuttavat tällä hetkellä jäsenmaiden sijais-

huollon ammattilaiset, sijaisperheet ja perhehoitajat sekä perhehoidon piirissä olevat nuoret.
→ NOFCA pyrkii parantamaan sijaishuoltoa ja per-

heitoa vaihtamalla kokemuksia asiasta ja tekemällä tutkimuksia.
→ Joka vuosi järjestettävien yhteispohjoismaisten tapaamisten avulla järjestö halu-

aa tehdä sijaishuoltoa tuetuksi myös suurelle yleisölle. Jyväskylässä tapaamista emännöivät järjestöön kuuluvat Perhehoitoliitto sekä Pesäpuu ry.